

Svensk författningssamling

Lag om ändring i föräldrabalken

Utfärdad den 28 november 2024

SFS 2024:1174

Publicerad
den 3 december 2024

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om föräldrabalken²
dels att 6 kap. 2 a, 8 och 15 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sju nya paragrafer, 6 kap. 19 a § och 20 kap.
9–10 c §§, av följande lydelse.

6 kap.

2 a §³ Barnets bästa ska vara avgörande för alla frågor om vårdnad, boende och umgänge.

Vid bedömningen av vad som är bäst för barnet ska det fästas avseende särskilt vid risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för våld eller annat övergrepp, eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa.

8 §⁴ Om ett barn stadigvarande har vårdats och fostrats i ett annat enskilt hem än föräldrahemmet och det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå och att vårdnaden flyttas över till den eller dem som har tagit emot barnet eller någon av dem, ska rätten utse denne eller dessa att såsom särskilt förordnade vårdnadshavare utöva vårdnaden om barnet.

Vid bedömningen av om det är bäst för barnet att vårdnaden flyttas över ska rätten särskilt beakta

- barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning,
- barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt,
- familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående,
- barnets relation till sina föräldrar, och
- barnets sociala situation i övrigt.

Frågor om vårdnadsöverflyttning prövas på talan av socialnämnden.

¹ Prop. 2024/25:10, bet. 2024/25:CU4, rskr. 2024/25:47.

² Balken omtryckt 1995:974.

³ Senaste lydelse 2021:528.

⁴ Senaste lydelse 2006:458.

15 §⁵ Barnet ska ha rätt till umgänge med en förälder som det inte bor tillsammans med, utom när det strider mot barnets bästa. Umgänget kan ske genom att barnet och föräldern träffar varandra eller genom att de har annan kontakt.

Barnets föräldrar har ett gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge med en förälder som barnet inte bor tillsammans med så långt möjligt tillgodoses. Särskilt förordnade vårdnadshavare och en tillfällig vårdnadshavare har motsvarande ansvar.

Barnets vårdnadshavare har ett ansvar för att barnets behov av umgänge med någon annan som står det särskilt nära så långt möjligt tillgodoses.

Om barnet står under vårdnad av båda föräldrarna och ska umgås med en förälder som det inte bor tillsammans med, ska den andra föräldern lämna sådana upplysningar om barnet som kan främja umgänget, om inte särskilda skäl talar mot det. Om barnet ska umgås med en förälder som inte är vårdnadshavare eller med någon annan som står barnet särskilt nära, ska upplysningar enligt första meningen lämnas av vårdnadshavaren.

19 a § Om det i ett mål eller ärende om vårdnad, boende eller umgänge är nödvändigt för att bedöma risken för att barnet far illa, ska rätten hämta in ett sakkunnigutlåtande från en legitimerad psykolog.

20 kap.

9 §⁶ I ett mål om överflyttning av vårdnaden till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare enligt 6 kap. 7–8 a §§ eller 10 e § eller i ett ärende hos socialnämnden om sådan vårdnadsöverflyttning ska ett offentligt biträde förordnas för barnet, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

I ett mål eller ärende som anges i första stycket ska offentligt biträde förordnas även för barnets vårdnadshavare, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

9 a § I ett ärende hos socialnämnden förordnas offentligt biträde enligt 9 § av den domstol som är behörig att pröva frågan om överflyttning av vårdnaden. Vid domstolens handläggning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden.

10 §⁷ Den som är offentligt biträde för barnet ska se till att barnets rätt enligt 6 kap. 2 b § första stycket att få information och möjlighet att framföra sina åsikter tillgodoses.

Barnets offentliga biträde får samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

10 a § Till offentligt biträde för barnet får endast den förordnas som på grund av sina kunskaper och erfarenheter och även i övrigt är särskilt lämplig för uppdraget.

10 b § I ett mål om överflyttning av vårdnaden ska den som är offentligt biträde för barnet föreläggas att yttra sig skriftligen och kallas till sammanträde som om denne var biträde åt en part.

⁵ Senaste lydelse 2021:528.

⁶ Tidigare 9 § upphävd genom 2006:557.

⁷ Tidigare 10 § upphävd genom 1980:159.

10 c § Den som är offentligt biträde för barnet har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet eller målet om överflyttning av vårdnaden.

SFS 2024:1174

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

På regeringens vägnar

GUNNAR STRÖMMER

Felix Rådberg
(Justitiedepartementet)